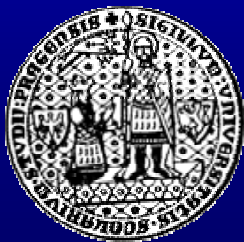

STÁRNOUCÍ POPULACE ČESKÉ REPUBLIKY A NÁKLADY NA VEŘEJNÉ ZDRAVOTNICTVÍ V DLOUHODOBÉ PERSPEKTIVĚ

Tomáš Kučera, Luděk Šídlo, Branislav Šprocha

Univerzita Karlova v Praze

Přírodovědecká fakulta

Katedra demografie a geodemografie

OČEKÁVANÝ POPULAČNÍ VÝVOJ ČESKÉ REPUBLIKY

Prognóza populačního vývoje České republiky

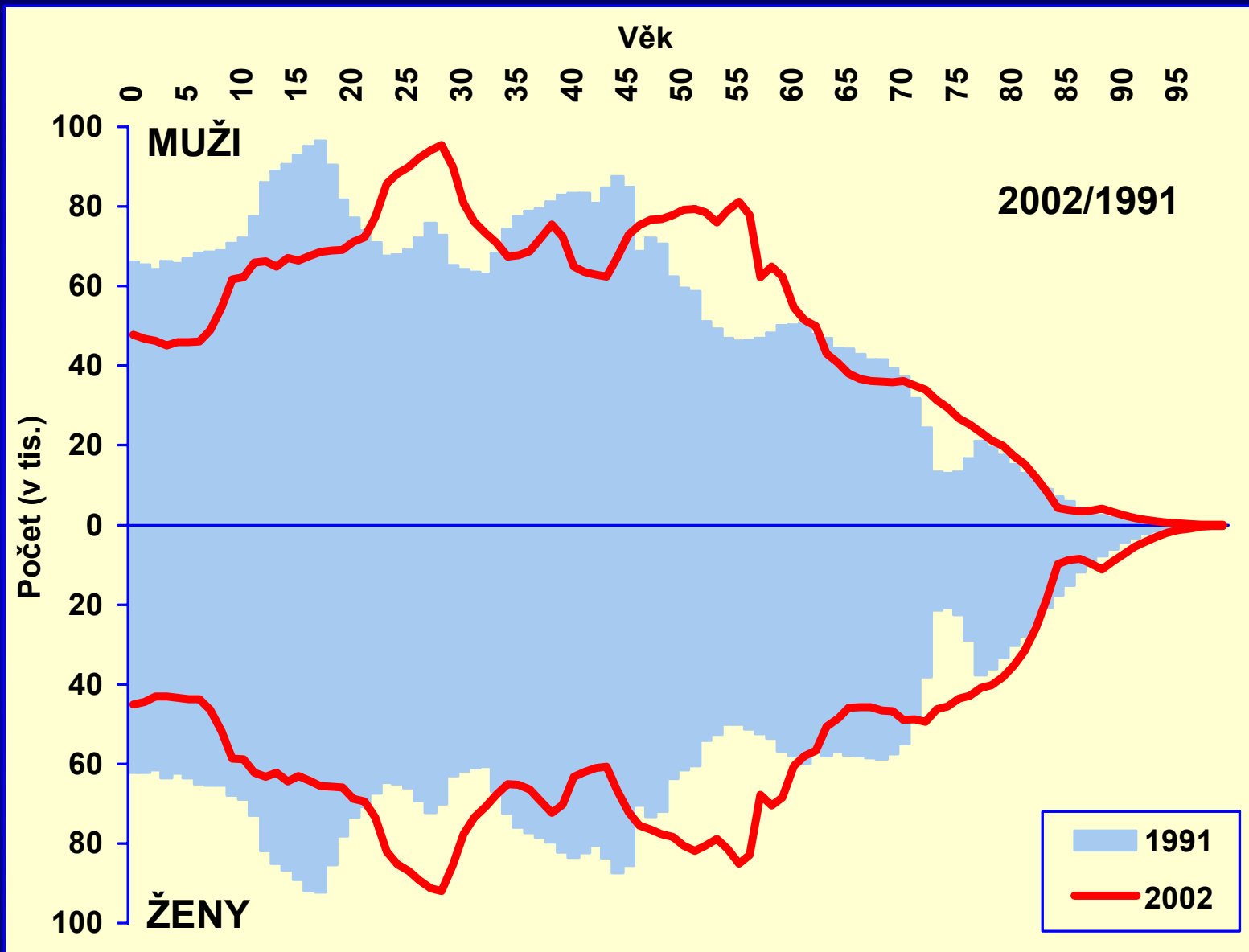
- ❑ sestavena ve druhé polovině roku 2003 na období 2002–2065
- ❑ vychází z definitivních výsledků SLDB 2001 a běžné evidence pohybu obyvatelstva
- ❑ navazuje na předcházející prognózy sestavené v letech 1993, 1995, 1998, 2000 a 2002
- ❑ kohortně-komponentní metoda aplikována v jednoletém projekčním kroku na detailní věkovou a pohlavní strukturu obyvatelstva
- ❑ kompletní výsledky prognózy jsou k dispozici na www.reformaduchodu.cz/page_2_3_prognoza.html

Základní determinanty budoucího populačního vývoje

Nepravidelná výchozí věková struktura ([obr.](#))

Výrazné změny v demografickém chování po roce 1990

- ❑ propad plodnosti hluboko pod záchovnou mez (přibližně 2,10 dítěte na ženu): 1,89 (1990) → 1,17 (2002)
- ❑ rapidní pokles úmrtnosti a vzestup naděje dožití při narození:
muži: 67,5 (1990) → 72,0 roku (2002)
ženy: 75,4 (1990) → 78,8 roku (2002)
- ❑ výrazný nárůst migrační mobility:
roční saldo: 18 tis. osob ([2003](#))

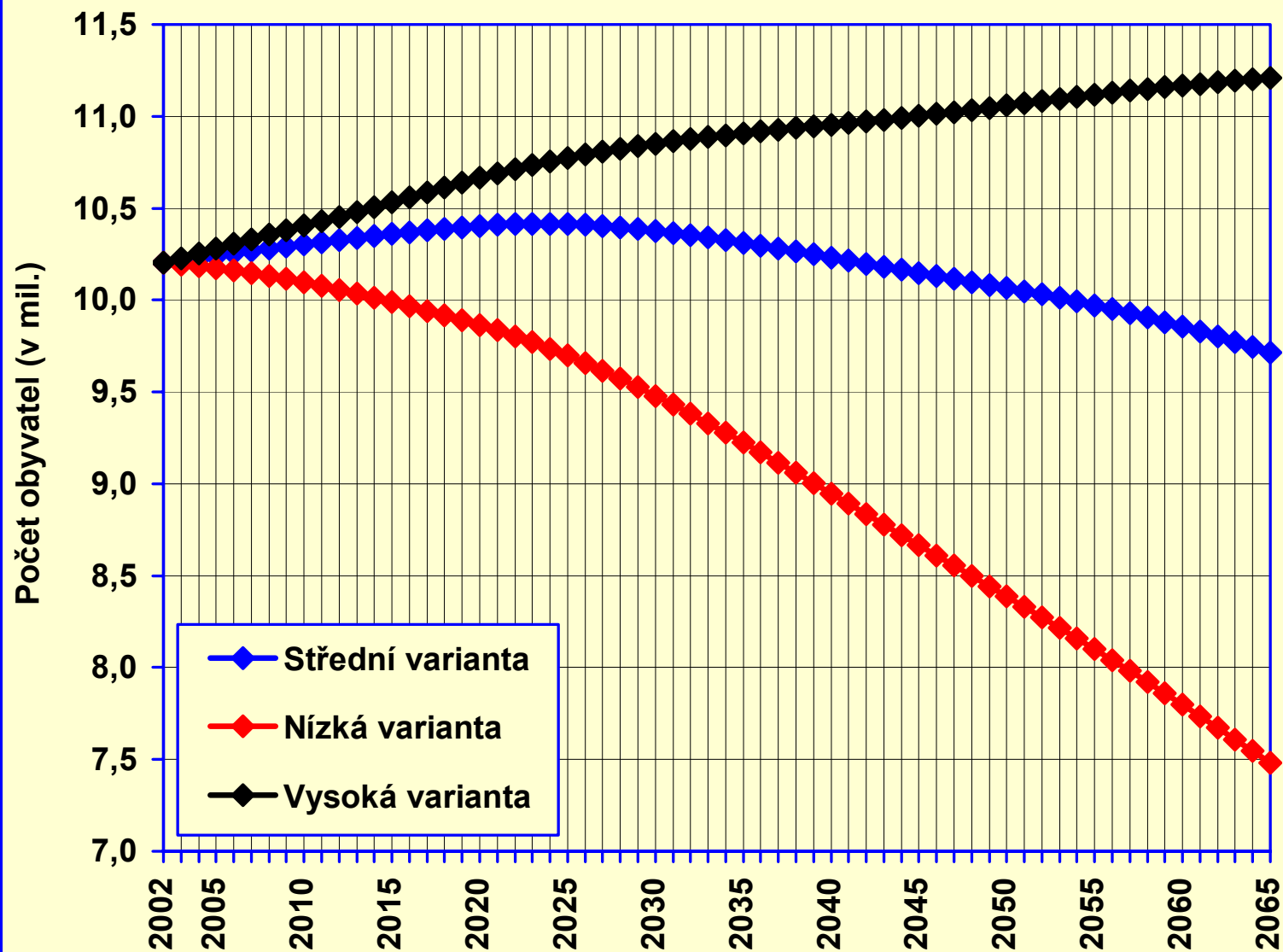
Předpoklady prognózy

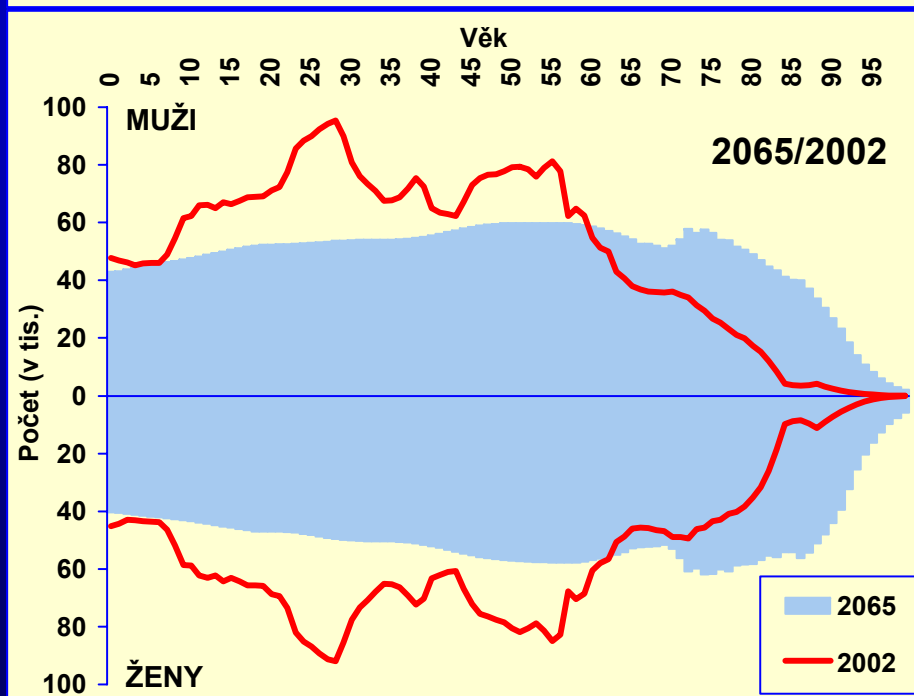
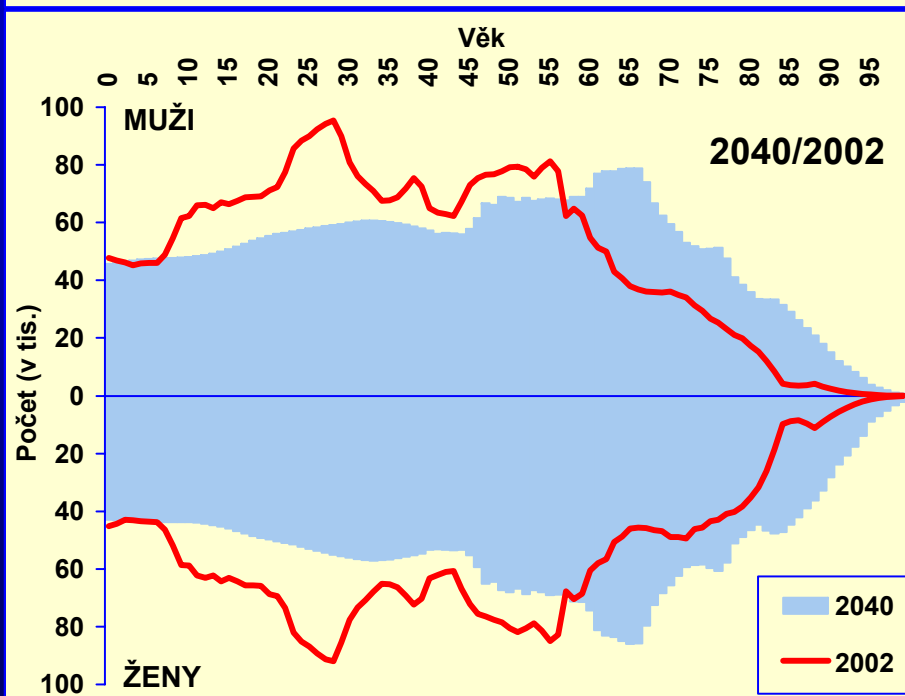
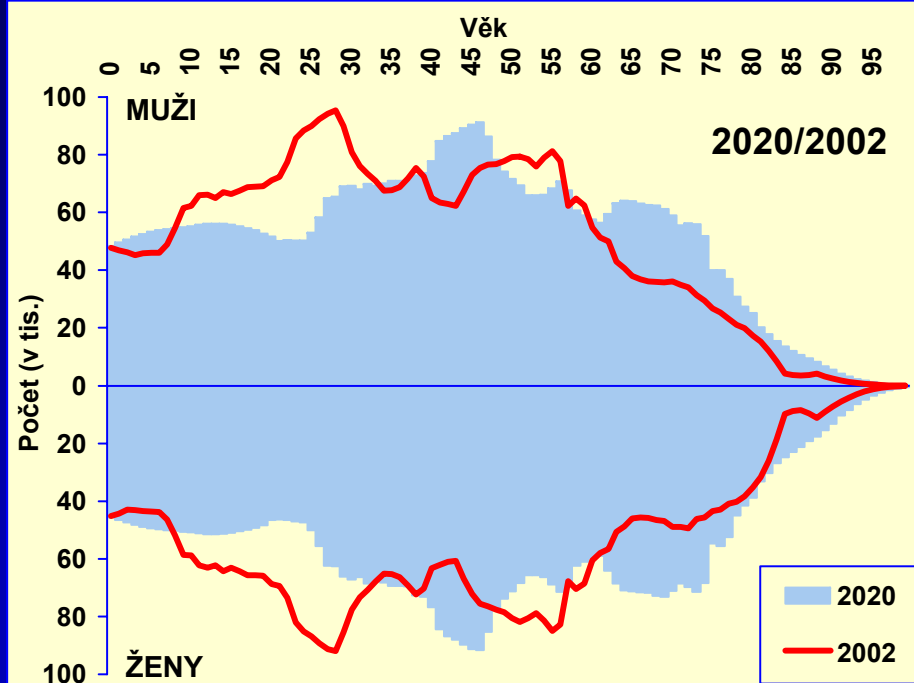
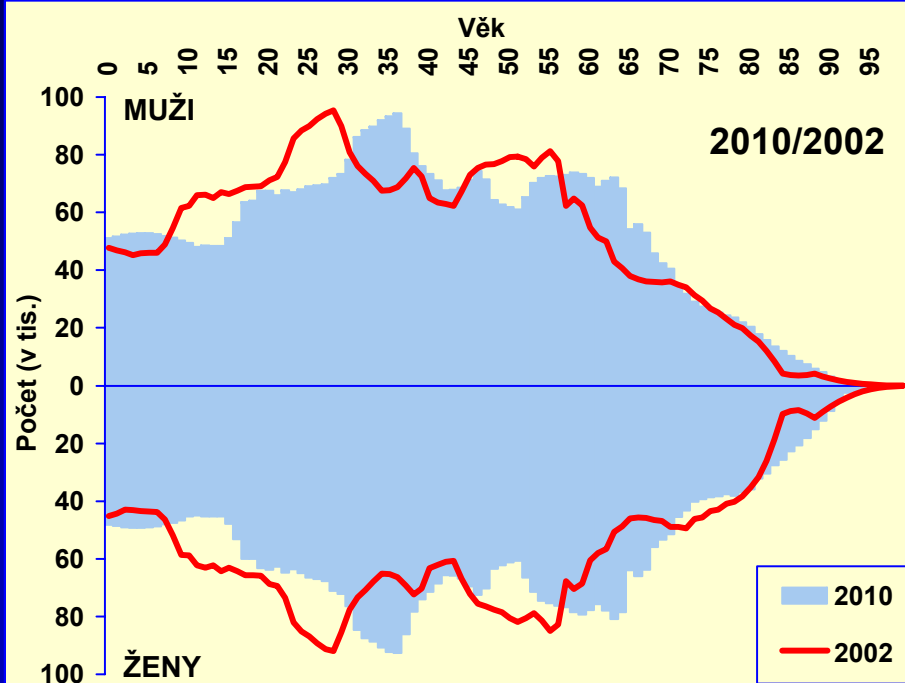
- vzestup plodnosti z úrovně 1,17 na 1,68 (1,49 – 1,87) dítěte na ženu v horizontu prognózy v roce 2065
- další pokles úmrtnosti a vzestup naděje dožití:
muži: ze 72,0 na 84,2 (81,27 – 85,66) roku
ženy: ze 78,8 na 88,3 (85,80 – 89,80) roku
- migrace: dosažení salda 25 tis. (10 – 40 tis.) osob ročně

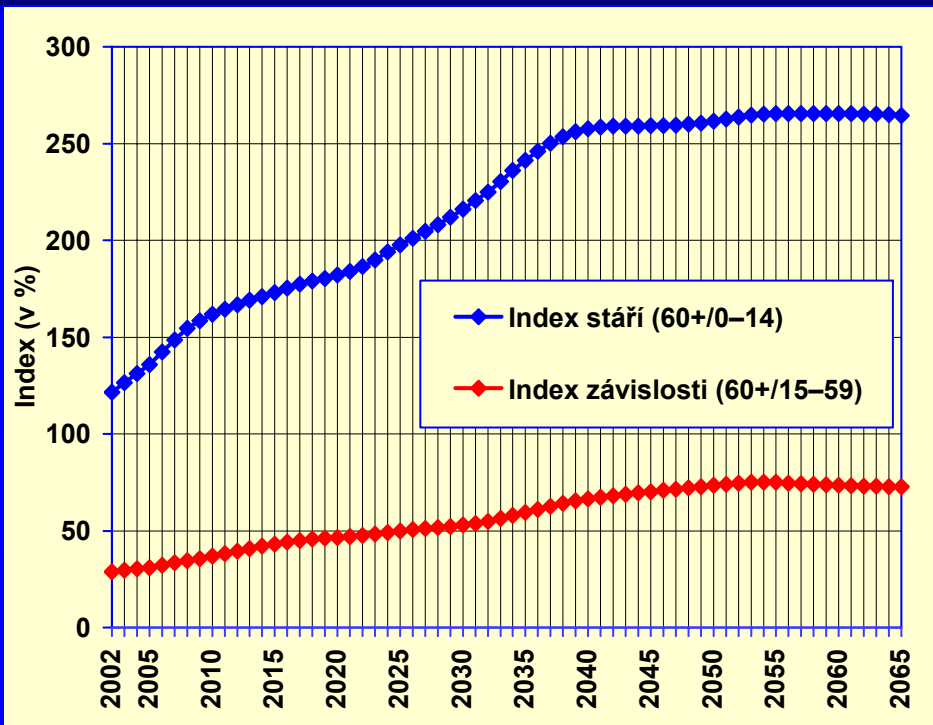
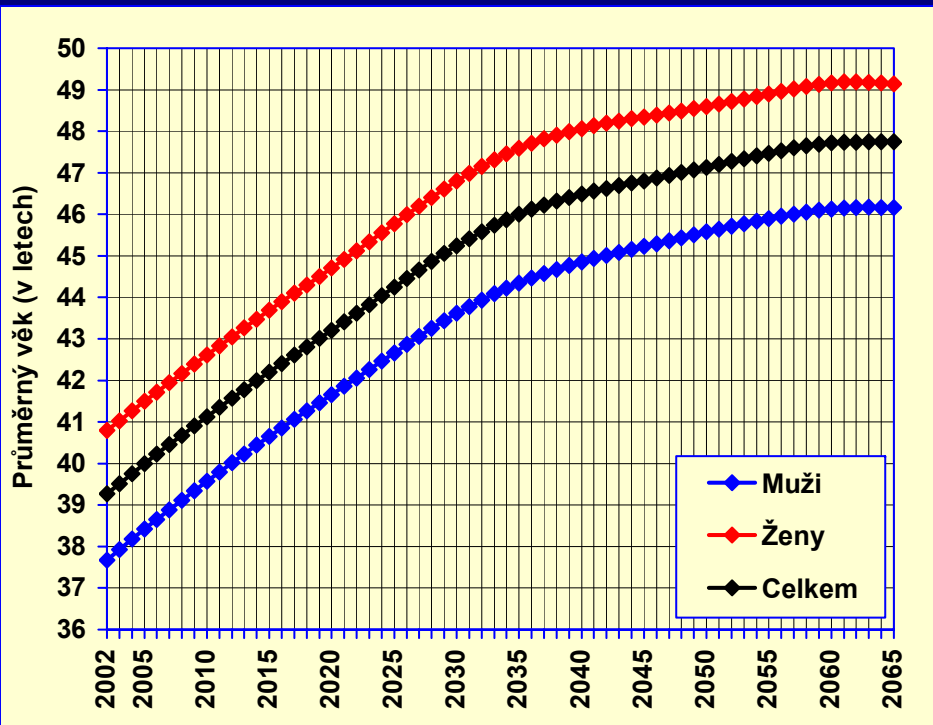
Hlavní rysy budoucího vývoje

- ❑ velmi dynamické stárnutí populace
- ❑ spíše stagnace nebo pokles celkového počtu obyvatel než růst

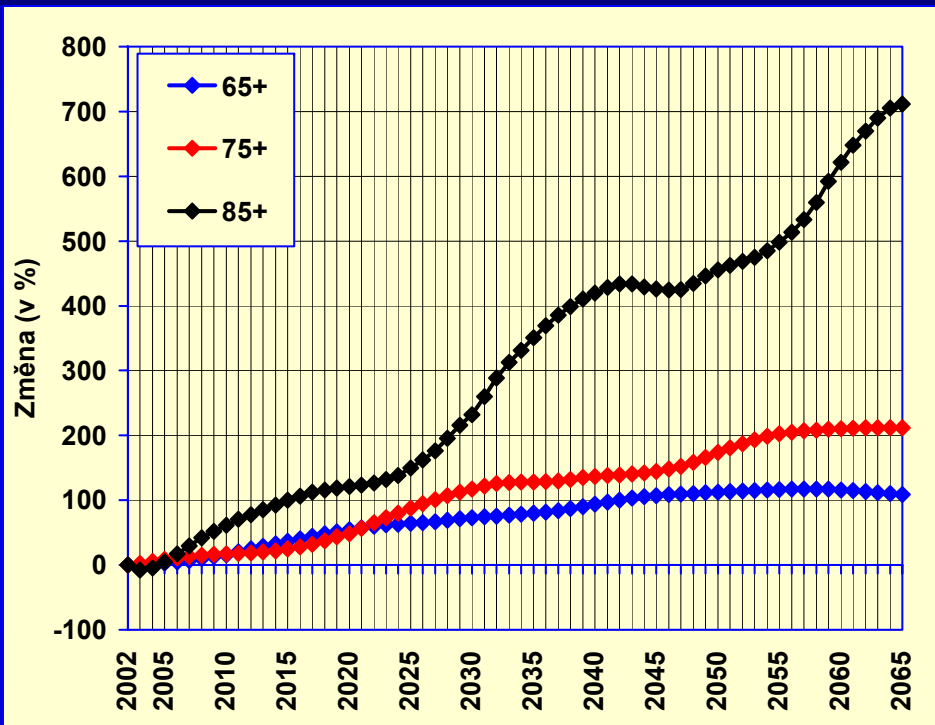
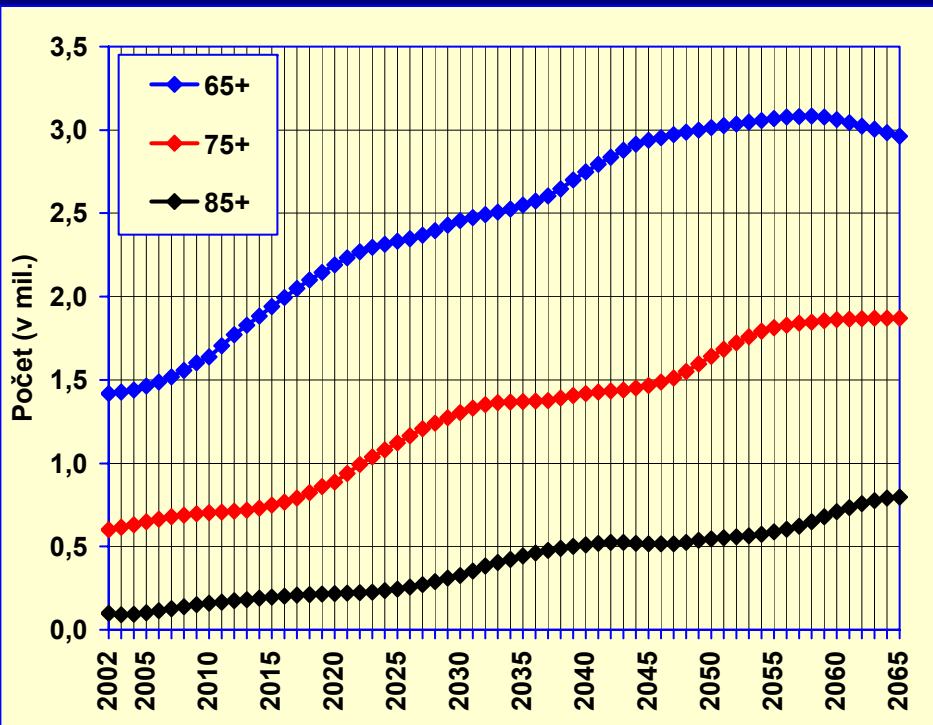
Základní výsledky prognózy

Vývoj průměrného věku obyvatel a relací mezi věkovými skupinami

Vývoj počtu seniorů podle věku

Shrnutí

Budoucí populační vývoj České republiky bude ve znamení:

- ❑ stagnace, případně dalšího poklesu podílu dětské složky (nedostatek žen v rodivém věku)
- ❑ rapidního poklesu počtu obyvatel v produktivním věku (nepravidelnost věkové struktury)
- ❑ velmi dynamického růstu počtu seniorů a především pak „oldest old“ (početné generace narozených ve 40. a 50. letech a značný pokles intenzity úmrtnosti v seniorském věku)

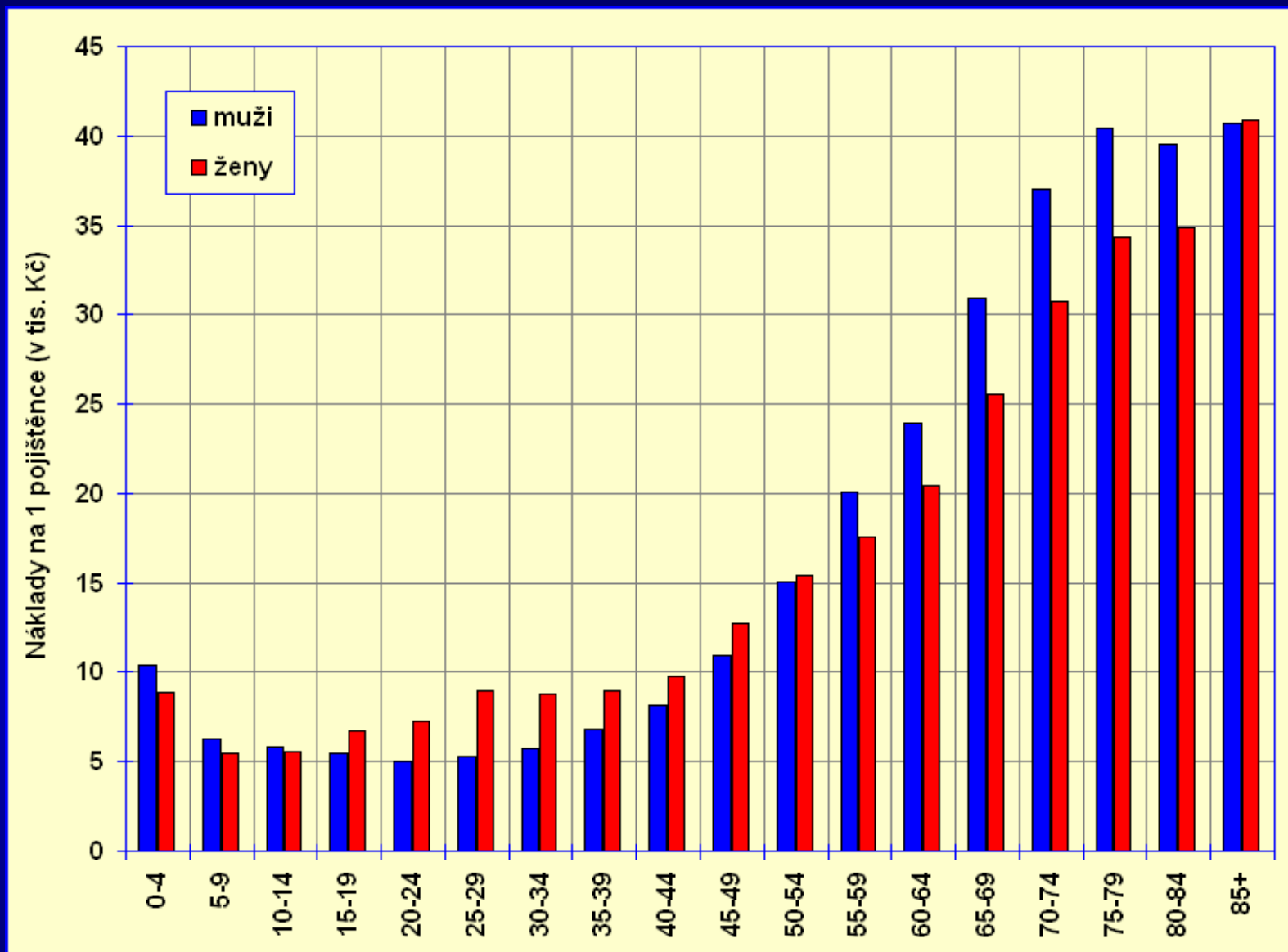
**VÝVOJ NÁKLADOV NA ZDRAVOTNÚ
STAROSTLIVOSŤ HRADENÝCH
ZO ZDRAVOTNÉHO POISTENIA
DO ROKU 2025**

Podstata modelových výpočtov

- ❑ výpočty nadväzujú na aktuálnu prognózu vývoja obyvateľstva,
- ❑ nejde však o prognózu vývoja nákladov, ale
- ❑ ide o odpoveď na otázku, čo by sa mohlo stať za daných podmienok...

Vstupné dáta a metóda modelových výpočtov

- ❑ celkové náklady na zdravotnú starostlivosť podľa pohlavia a veku poistenca za obdobie 2001–2003
- ❑ pohlavne-vekové štruktúry poistencov za rovnaké obdobie
- ❑ pohlavne-veková štruktúra obyvateľstva Českej republiky pre obdobie 2003–2025 (výsledky prognózy Burcin, Kučera 2003)
- ❑ formulácia modelových scenárov vývoja nákladov na zdravotnú starostlivosť podľa pohlavia a päťročných vekových skupín v prepočte na jedného poistenca (jednotkové náklady) a ich aplikácia na prognózované stavy obyvateľstva v analogickej štruktúre

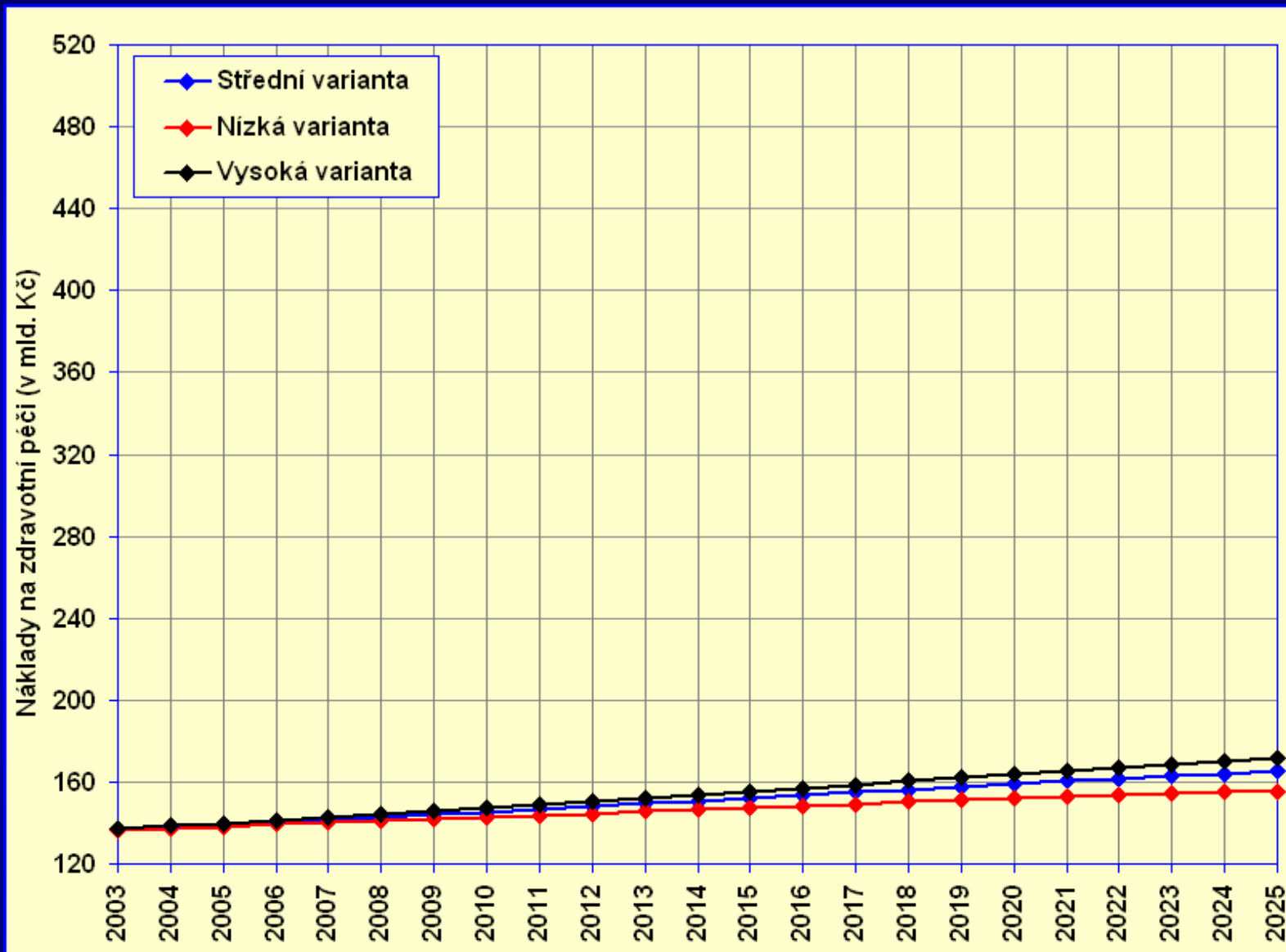

Špecifické náklady na 1 poistenca podľa vekových skupín a pohlavia

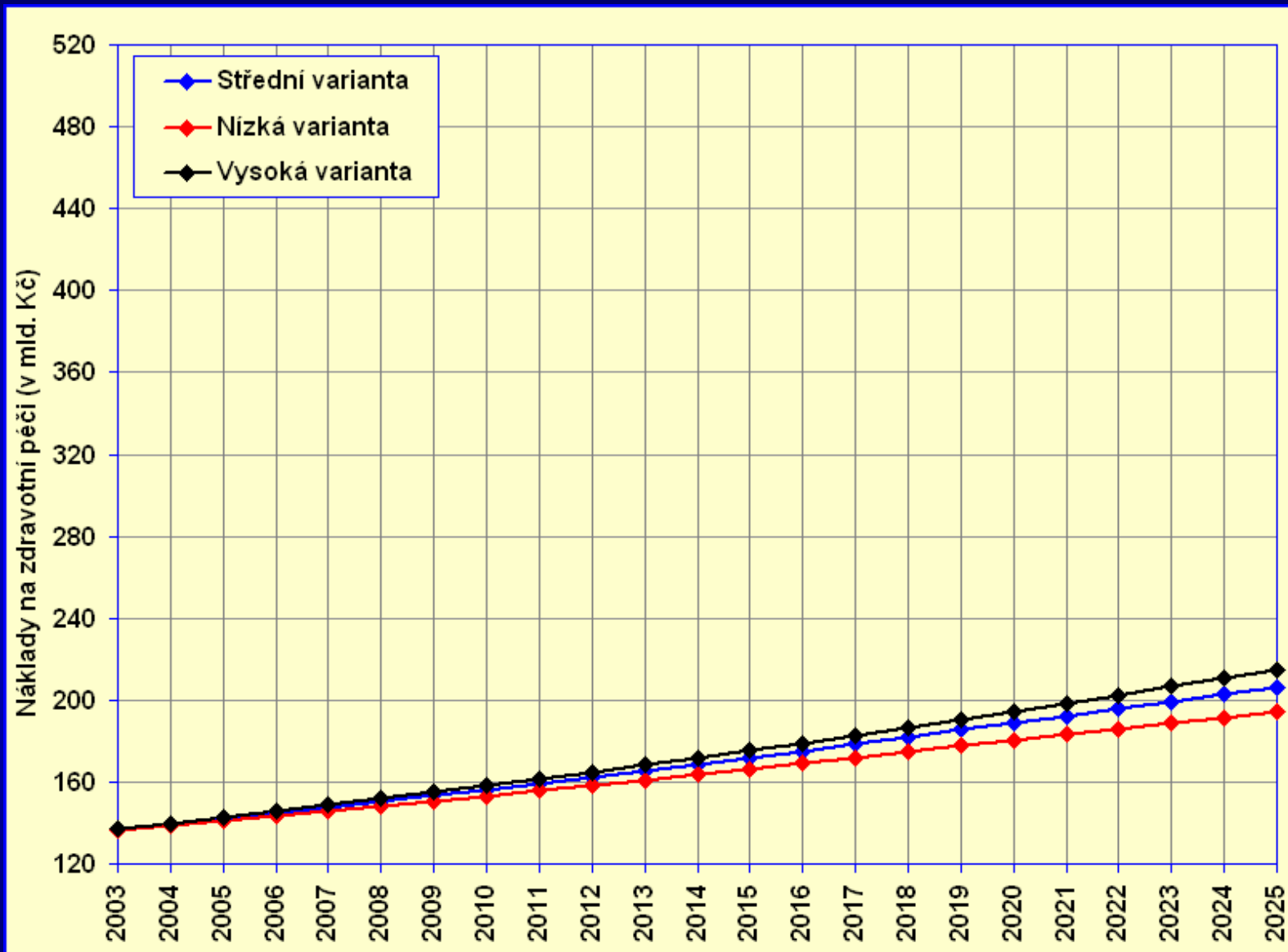
Scenáre

- šesť scenárov podľa predpokladaného rastu jednotkových pohlavne a vekovo špecifických nákladov:
 - nulový rast (zachovanie špecifických nákladov za rok 2003)
 - aktuálny rast (priemerná medziročná zmena za obdobie 2001–2003)
 - ročná miera rastu (AGR) = 1 %
 - ročná miera rastu (AGR) = 3 %
 - ročná miera rastu (AGR) = 5 %
 - exponenciálny rast (odvodený z vývoja nákladov v rokoch 2001–2003)

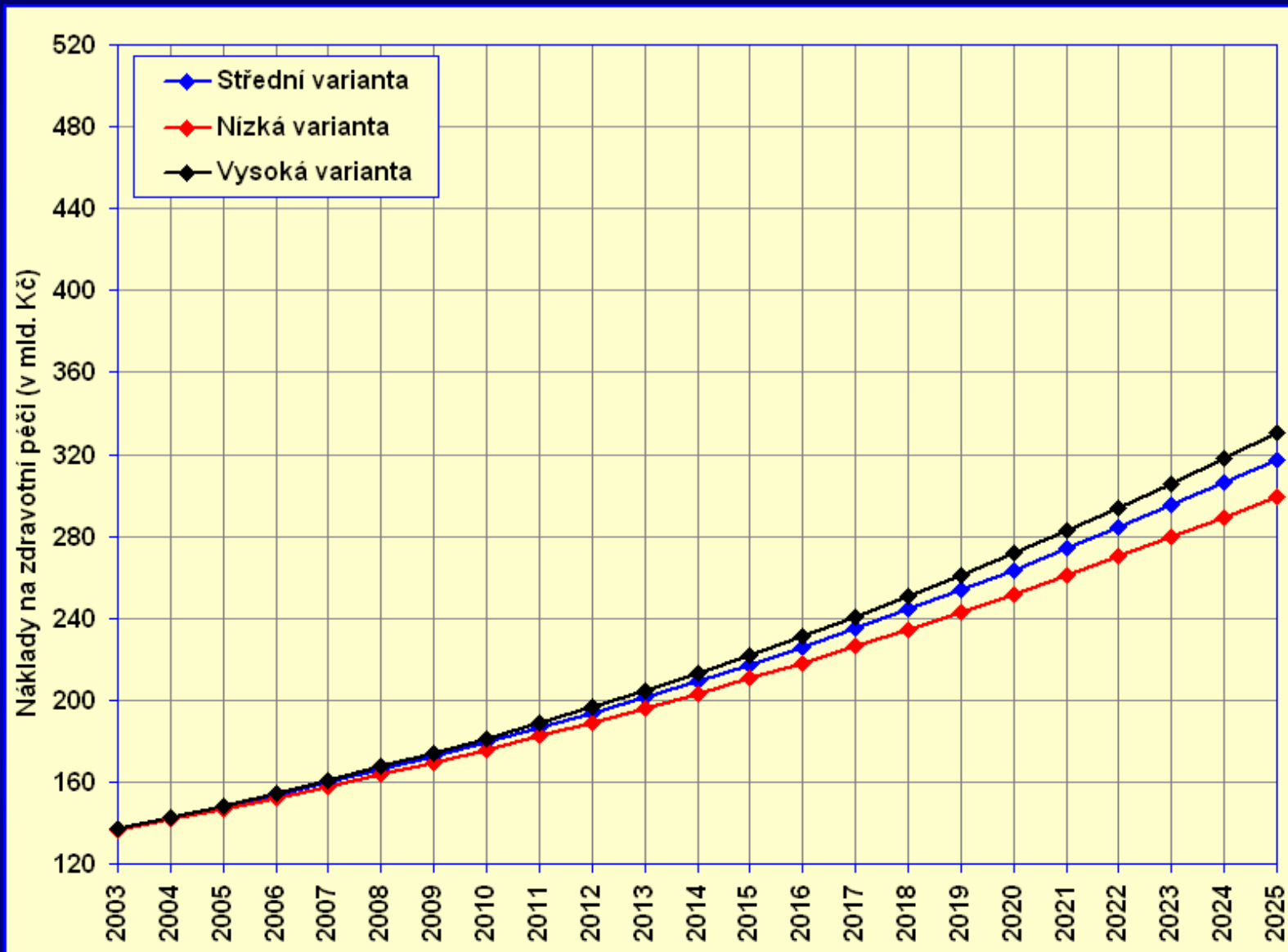
Výsledky jednotlivých scénářů

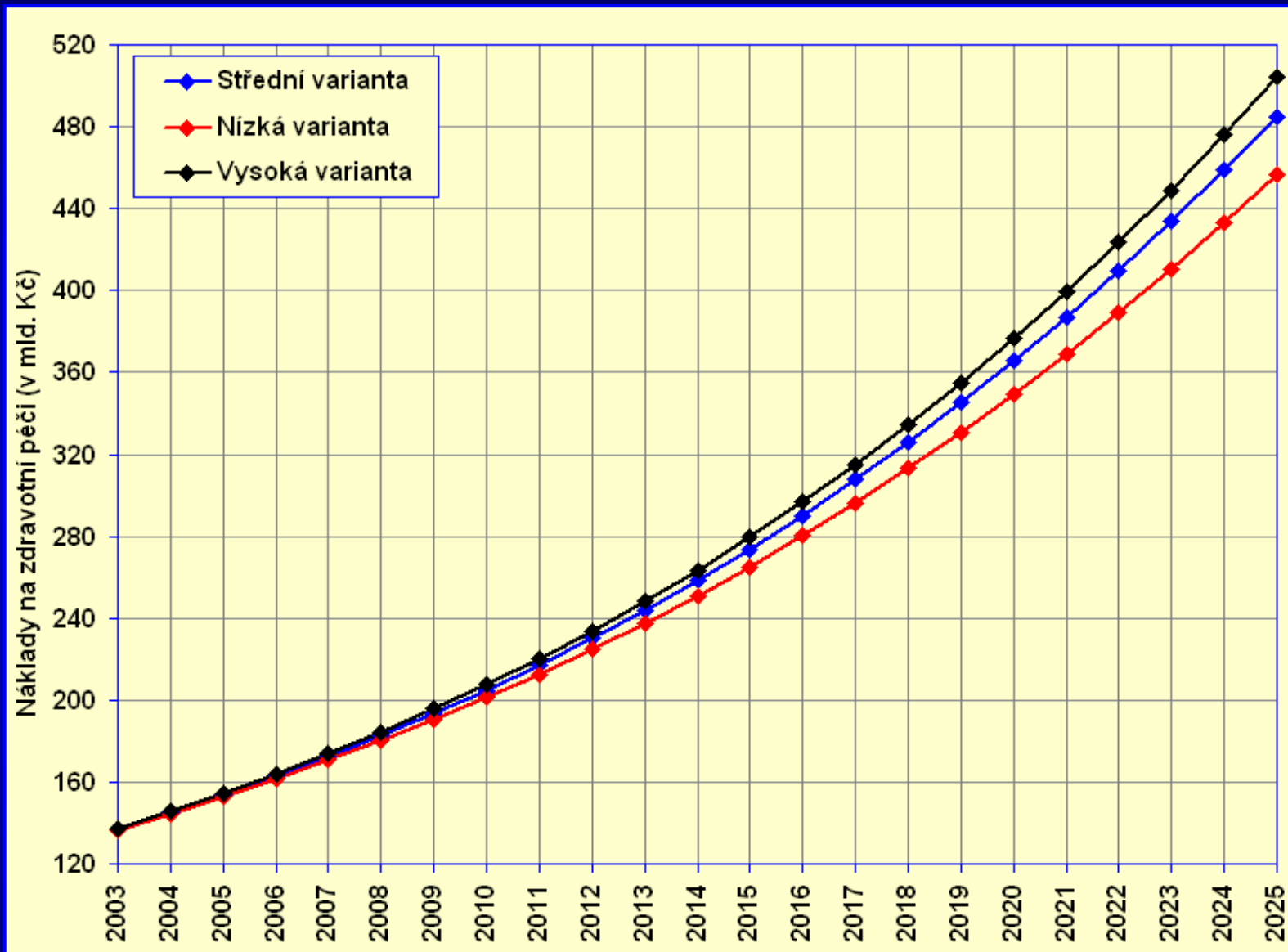
Nulový růst

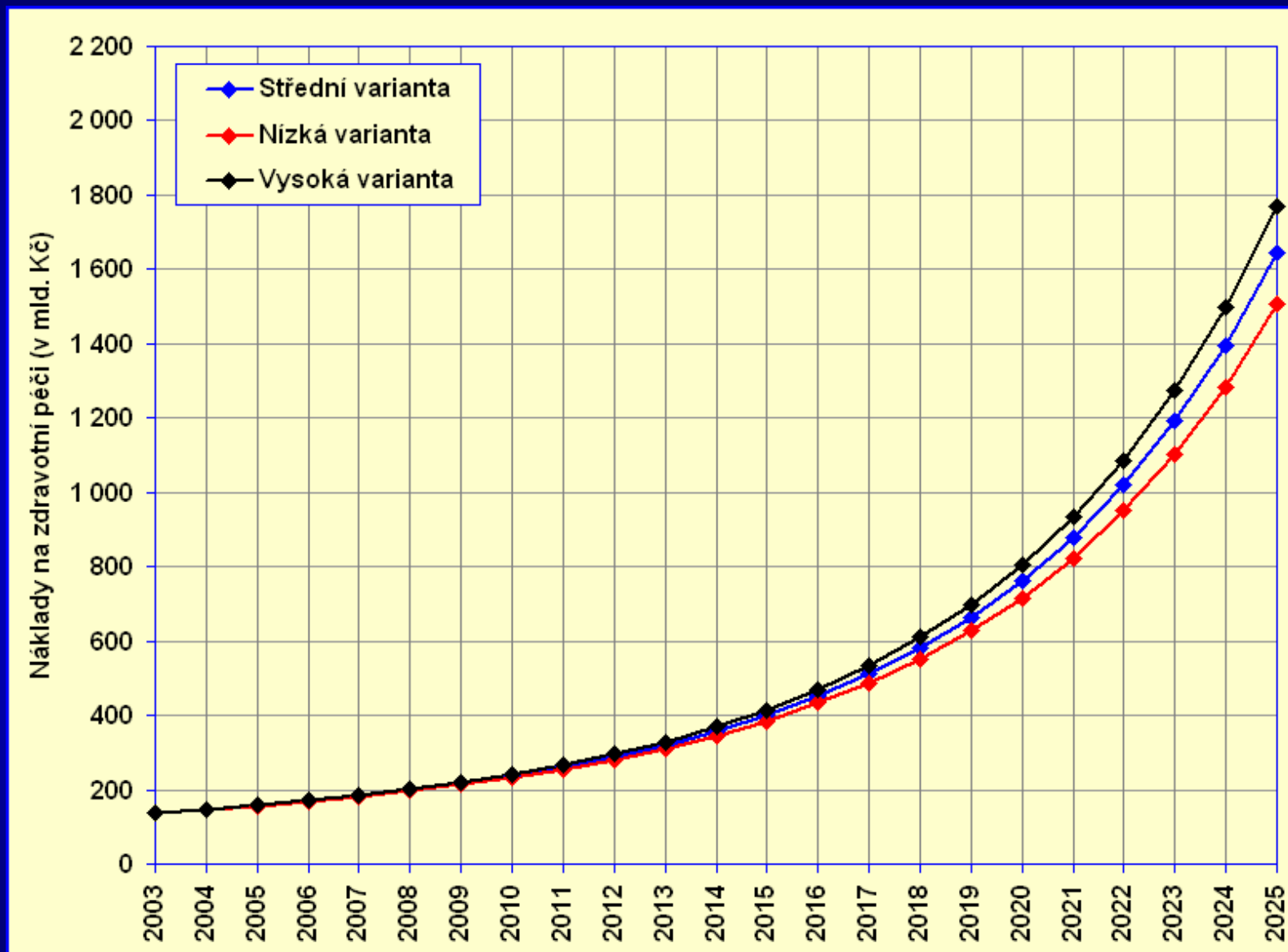
AGR = 1 %

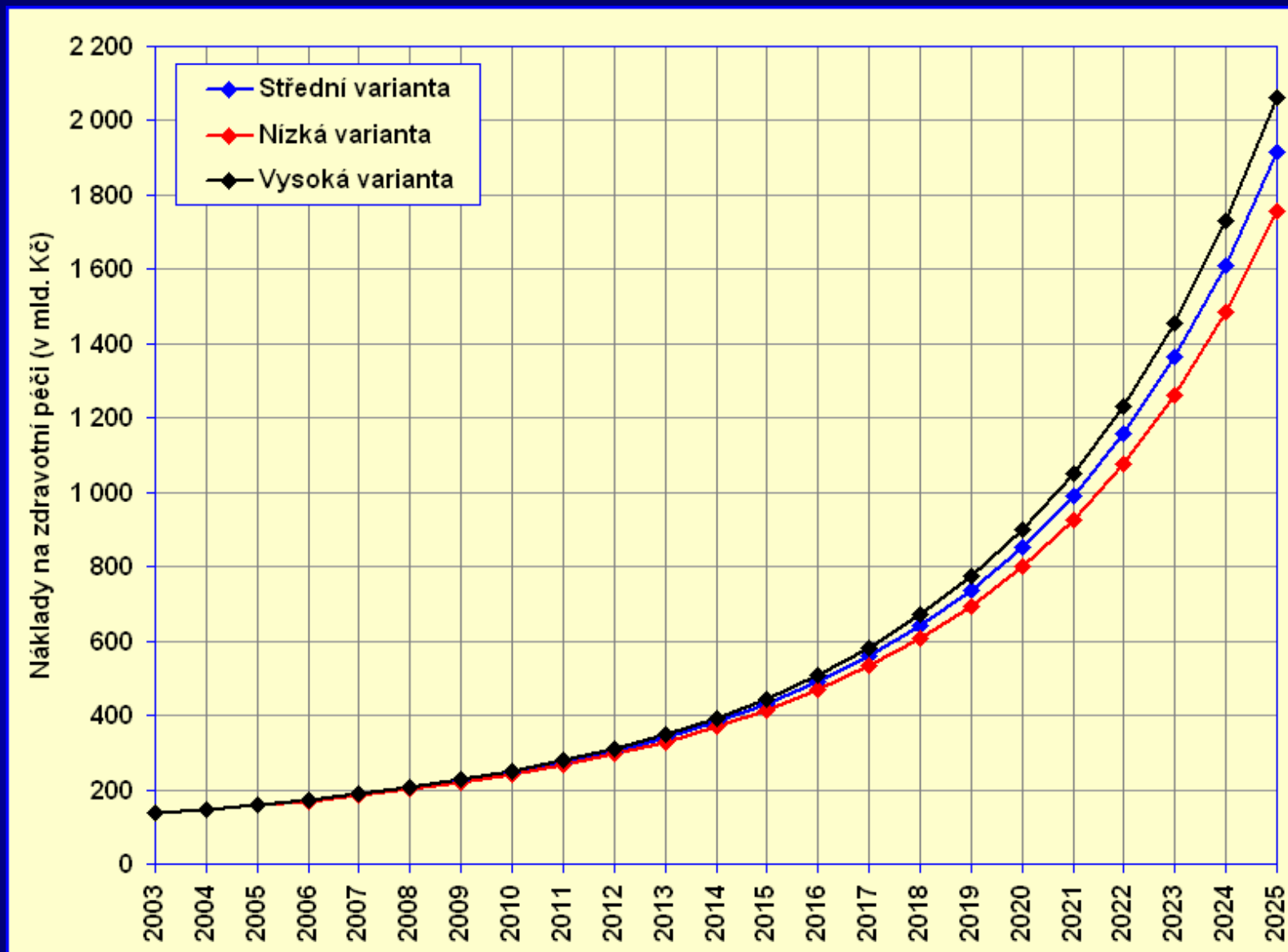
AGR = 3 %

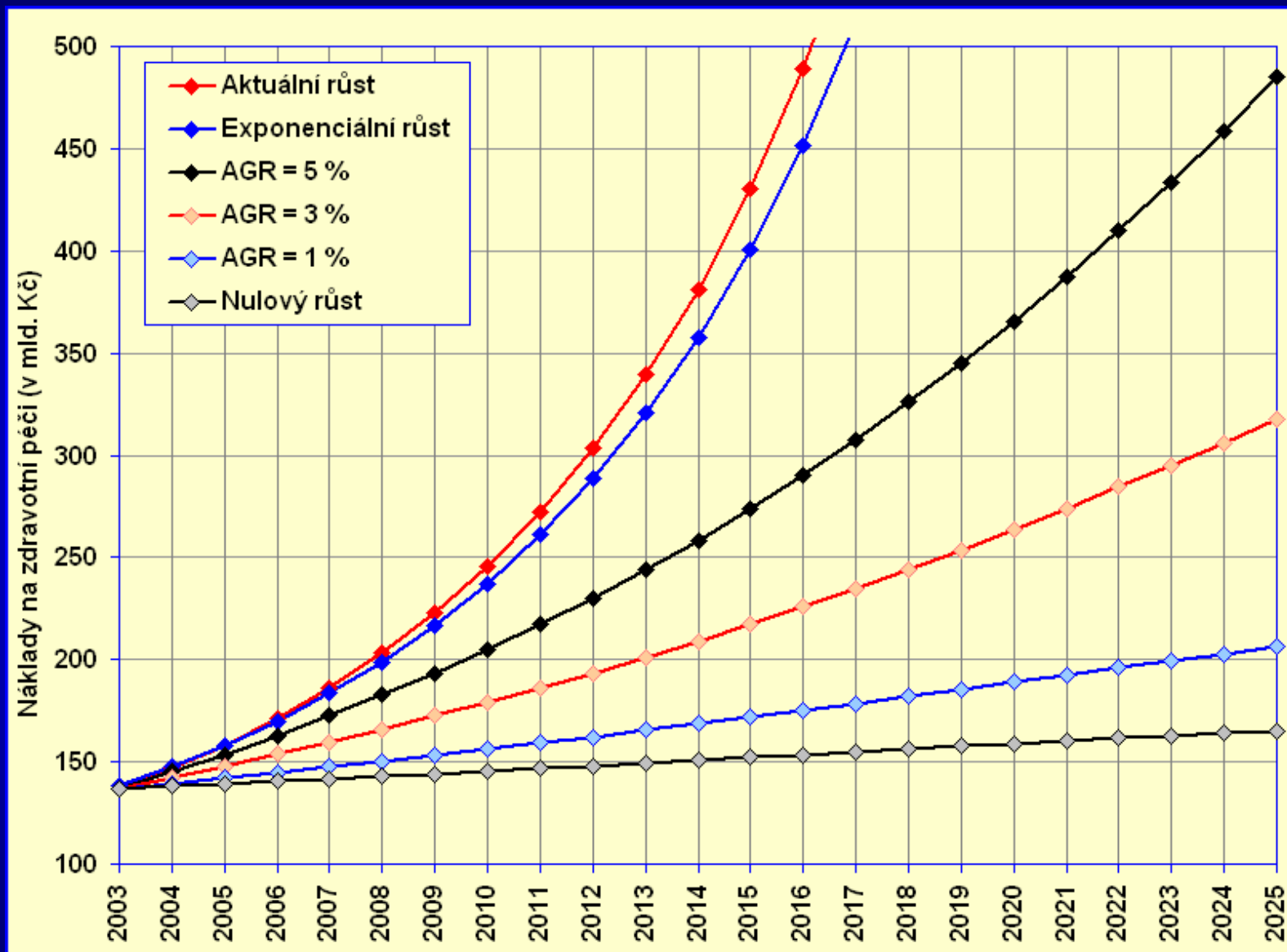
AGR = 5 %

Exponenciální růst

Aktuální růst

Srovnání středních variant scénářů

Zhrnutie a závery

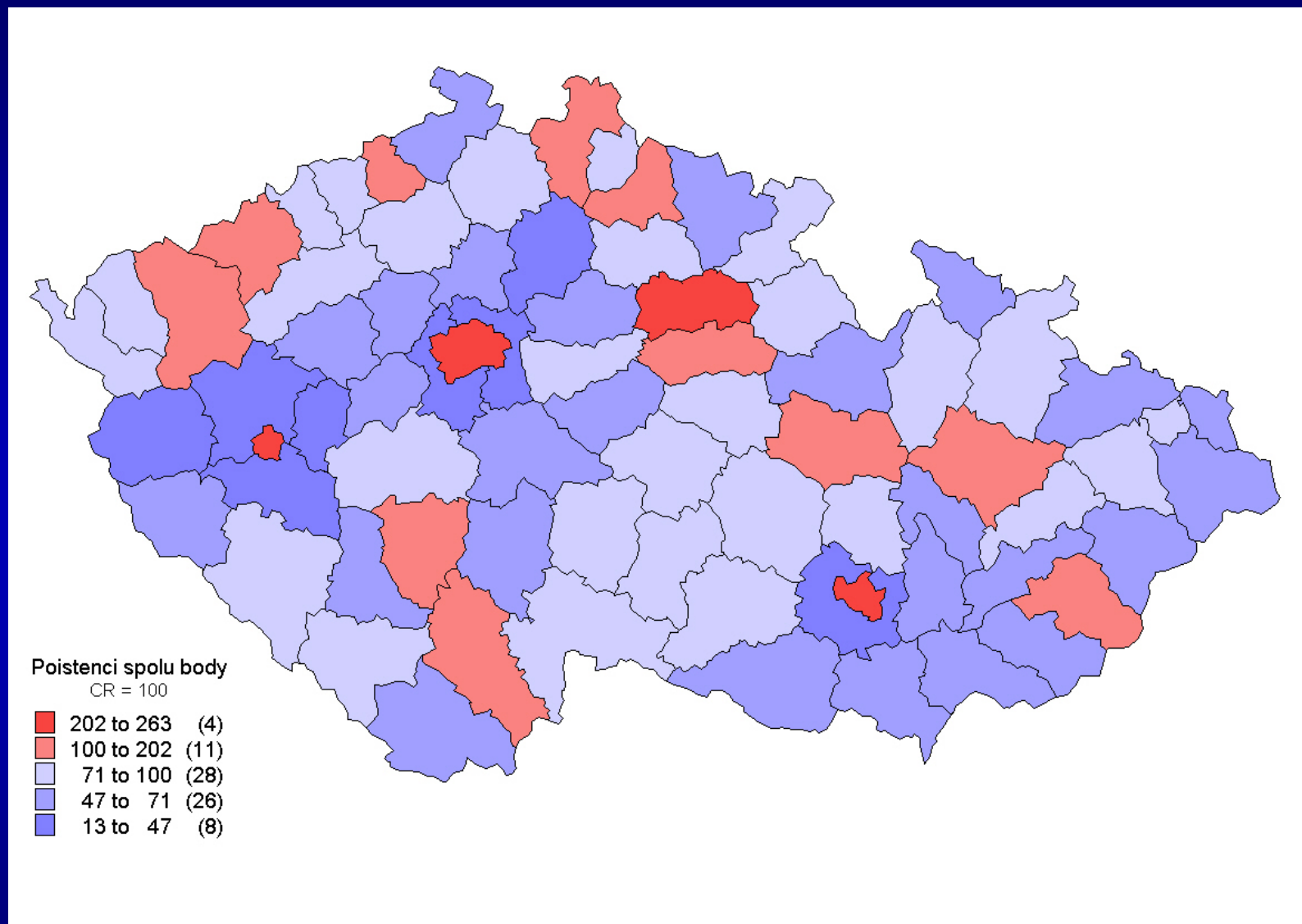
- ❑ skutočný vývoj nákladov bude ovplyvnený ďalším pôsobením ekonomických a medicínskych faktorov
- ❑ rozhodujúci bude vývoj počtu a pohlavne-vekovej štruktúry obyvateľstva
- ❑ na populačnom vývoji nebudú závisieť len výdaje, ale tiež príjmy – ani v tomto prípade nebude demografický vývoj priaznivý
- ❑ v súčasnej dobe je počet osôb v produktívnom veku na historickom maxime – výhľadovo však bude klesať – len medzi rokmi 2005–2025 by mal počet týchto osôb poklesnúť o približne 10 % (zo súčasných 6,6 mil. na osôb menej ako 6,0 mil. osôb)

Imperativ doby

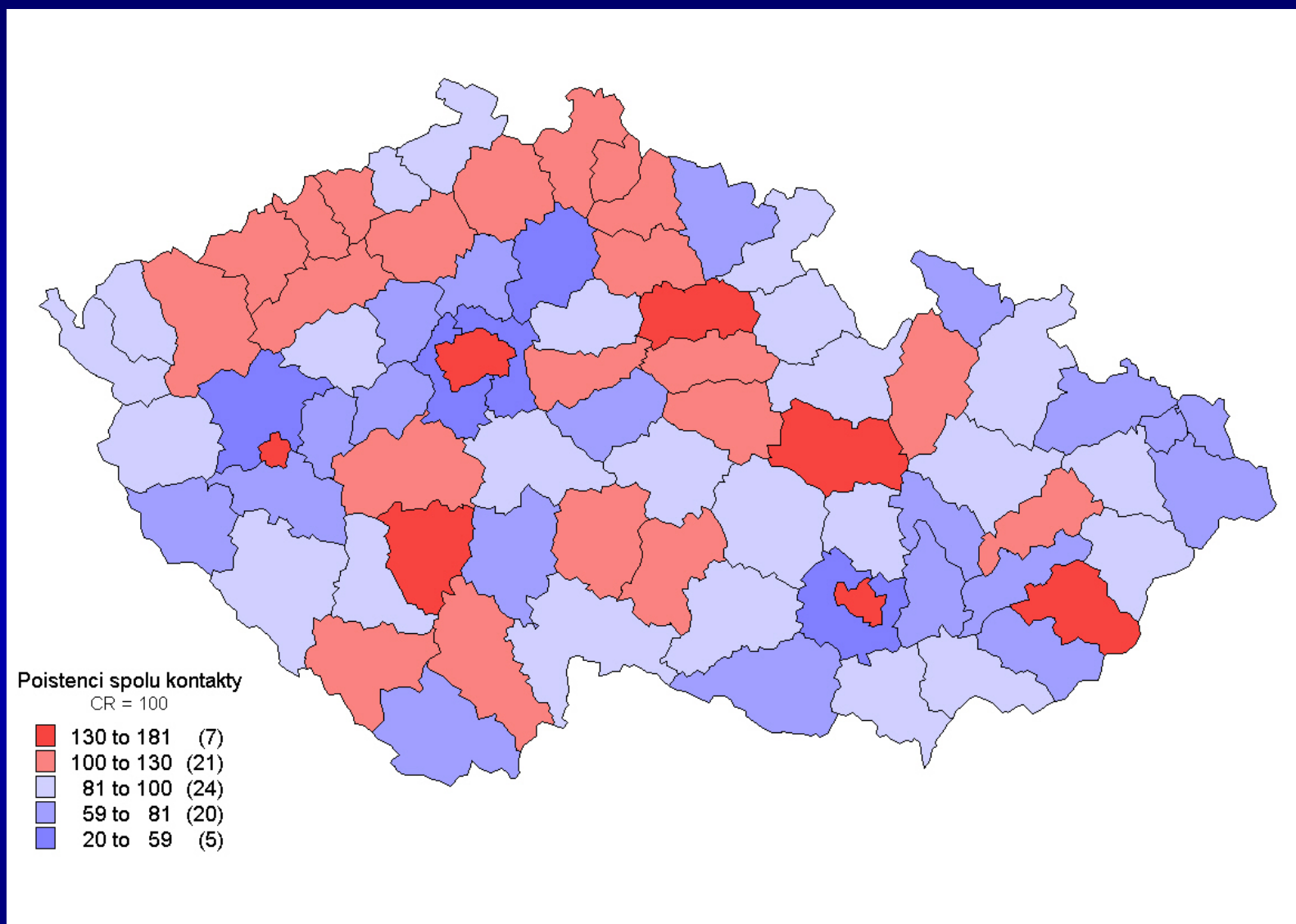
- nečekat na smrt pacienta, který nutně musí být živ a zdrav, aby jeho rodina mohla existovat a normálně fungovat
- „nečekat na smrt“ znamená:
 - detailně analyzovat, prognózovat a v potřebném rozsahu reformovat celý systém financování veřejného zdravotnictví

Poznámka na okraj

- ❑ prvotní analýzy naznačují značnou územní diferenciaci řady charakteristik fungování našeho veřejného zdravotnictví, které nesouvisí jen a pouze se specifiky jeho územní organizace, ale také s regionální diferenciací demografických a sociálně ekonomických charakteristik obyvatelstva
- ❑ přenesením výzkumu z celostátní na nižší úrovně územního členění státu může významně usnadnit identifikaci příčin, rezerv a nových tendencí ve vývoji financování a fungování veřejného zdravotnictví

Regionální diferenciacie výkonů AZP – body (ČR = 100)

Regionální diferenciacie výkonů AZP – kontakty (ČR=100)

**DĚKUJEME (ĎAKUJEME)
ZA POZORNOST (Ť)**